

Presidenttiehdokas Matti Vanhanen

Keskustan puoluevaltuuston kokouksessa Joensuussa 25.11.2017

Julkaisuvapaa klo 10.30

(muutosvarauksin)

Suomen asia on meidän

Jos jotain sataa itsenäisyytensä vuotta juhlistavan maamme historiasta on syytä oppia, esille nousevat eheys, sivistys ja realismi.

Kovissa paikoissa yhteiskuntamme eheys on ratkaissut sen, että meitä ei murrettu.

Ja silloin kun maan oli aika nousta hyvinvointiyhteiskunnaksi, voima siihen syntyi eheyttä korostavista tasarvoisista koulutusmahdollisuuksista ja elämässä eteneminen kävi mahdolliseksi niin juukalaiselle pienviljelijän tyttärelle kuin joensuulaiselle työläisperheen pojalle.

Nousu ei tullut kenellekään annettuna, vaan siihen annettiin vain mahdollisuus. Ahkeruus ja eteenpäin pyrkivä mieli ovat aina olleet avainasemassa.

Menestyäkseen Suomi on tarvinnut aina myös aitoa sivistystä ja todellisuuden tajua. Nyt elämme aikaa, jolloin tietoa on olemassa enemmän kuin koskaan ennen, mutta harvoin aiemmin on ollut niin paljon tahallista väärinymmärtämistä, faktojen ja todellisuuden vääristelyä omien tarkoituksien tueksi ja suoranaista kapea-alaista mielipidemuokkausta. Sivistys kaventuu hetkellä, jolloin realismia ja ymmärrystä monimutkaisista maailman kehityksen syy-seuraussuhteista tarvittaisiin enemmän kuin koskaan.

Suomen asia on ollut aina itsestämme kiinni. Myös nyt Suomen asia on meidän.

Mutta Suomen asian hoitaminen on kiinni siitä, että se osataan järkevällä tavalla kytkeä kansainväliseen yhteistyöhön. Emme todellakaan ole yksin. Emmekä todellakaan pärjää ajatellen olevamme yksin.

Hyvät ystävät,

Rauhan asia on meidän. Tilanne kansainvälisessä politiikassa ja Suomen valinnat siinä koskevat meitä kaikkia. Yli kahdellasadalla Ulkopoliittikka yhdessä -tapahtumalla olen osaltani halunnut vaikuttaa siihen, että perusteellista keskustelua ulkopoliitikasta käydään huoltoasemien kulmapöydissä siinä missä Säätytalollakin. Ulkopoliittisen johdon ja suomalaisten valtavirran ajattelutapojen on oltava linjassa.

Maailma on muuttunut ennalta-arvaamattomampaan suuntaan. Se on yksi painava syy lisää, miksi Suomen linjasta ja suunnasta tarvitaan perusteellista keskustelua.

Muutokset turvallisuusympäristössä ovat herättäneet Euroopan maita panostamaan jälleen puolustukseensa. Suomessa puolustusta ei ole onneksi koskaan lähdetty ajamaan alas, vaan yleisestä asevelvollisuudesta ja aluepuolustuksesta sen tukipilareina on pidetty kiinni. Onpa meitä käyty rauhallisimpina aikoina Ruotsista opastamassa ja ihmettelemässä, mihin tarvitsemme yleistä asevelvollisuutta. Pitkäaikaisen linjan johdonmukainen noudattaminen on ollut tässäkin asiassa oikea ratkaisu.

Kannatan myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme perusratkaisussa pitkäjänteistä, yhdessä sovittua ja suomalaisten laajasti tukemaa linjaa. En kannata Suomen hakeutumista Naton jäseneksi.

Uskon aidosti, että tämä linja palvelee parhaalla mahdollisella tavalla Itämeren ja myös arktisen alueen rauhaa ja vakautta. Kansainvälinen yhteistyö puolustuksen ja turvallisuuden alalla on suorituskyvyllämme välttämätöntä.

Kannatan kehitystä, jossa huolehdimme kunnolla oman puolustuksemme voimavaroista, tiivistämme puolustuksen alan yhteistyötä Ruotsin ja EU-maiden kanssa, kehitämme Nato-kumppanuutta, edistämme suhdetta Yhdysvaltoihin eri aloilla emmekä ole myöskään allergisia Venäjä-yhteistyölle.

Mihin haluan muutosta, on Suomen ulkopoliittikan kapea-alaisuus. Emme saa kähertyä ulkopoliitikassa Itämeren alueen tilanteen reaktiiviseksi toimijaksi, vaan Suomen ulkopoliittikkaan on palautettava koko maailma. Se on tehtävä etunojassa, ennaltaehkäisemistä painottaen. Kekkonen aikana kasvatimme kansainvälistä liikkumatilaamme ja pieni maa löysi tapansa toimia globaalisti. Ahtisaaren panos aktiivisena rauhanvälittäjänä oli esimerkillinen. Tarja Halonen toi etenkin naisten ja tyttöjen aseman omantunnonkin äänenä esille maailmanlaajuisesti. Meillä on hyvä perinne olemassa.

Ilmastonmuutoksen torjuminen, demokratiakehityksen ja ihmisoikeuksien edistäminen, ruokaturva, pakolaisuuden juurisyihin puuttuminen, terrorismin ennaltaehkäisy, ydinsulkusopimus, Lähi-idän politiikka, Afrikka, rauhanvälitys. Tarvitsemme presidentin, jolla on aito kiinnostus ja tahto pitää näitä asioita esillä tavatessaan muiden valtioiden päättäjiä ja edistää ratkaisuja, joilla päästään toivottuihin tuloksiin. Rauhanvälitys on todella tärkeä osa tämän päivän lukuisten konfliktien liennyttämistä. Emme voi saada tuloksia aikaan, jos pelkäämme epäonnistumista, emmekä edes yritä. Suomi tarvitsee rohkeampaa etunojaa laajan turvallisuuden kysymyksissä.

Aatesisaret ja -veljet,

Yhdysvalloissa presidentti Donald Trump asemoi maansa aikaisemmasta poiketen globalisaation uhriksi ja rakennuttaa muuria Yhdysvaltojen ja Meksikon rajalle. Osa meistä muistaa toisen republikaanipresidentin matkustaneen Berliinin vaatimaan muurin repimistä alas vain 30 vuotta sitten. Tämän sanoessani korostan, etten pidä Trumpia syynä Yhdysvaltojen muuttuneeseen kurssiin, vaan pikemminkin oireena maan ilmapiiristä. Yhdysvallat kääntyy sisäänpäin. Huolestuttavinta Yhdysvaltojen esimerkissä on trendi, jossa kansainvälisiä sopimuksia ja monenkeskistä yhteistyötä hyljeksitään. Venäjän toisen maan suvereniteetin loukkaus on tietysti sopimusrikkomus raskaimmasta päästä. Kuitenkin kansainvälisten järjestöjen ja sääntöjen ylenkatsominen on laajempi ilmiö, joka on nostanut laaja-alaisesti päätään myös lännessä.

Kansainvälisen yhteistyön ja sopimusten puolustaminen on Suomen kaltaiselle pienelle, viennistä elävälle maalle elintärkeää. Jos haluamme oikeasti lisää vaikuttavuutta maapallon säilymiseen elinkelpoisena, terrorismin ehkäisyyn ja muihin isoihin kansainvälisiin kohtalonkysymyksiin, ei yhteisille säännöille ja yhteisissä organisaatioissa toimimiselle ole parempaa vaihtoehtoa. Pidän Suomen kannalta pikemminkin kauhuskenaariona YK:n, EU:n ja muiden monenkeskisten järjestelmien romuttumista. Silloin suuret ja omavaraisimmat vievät, me pienet vikisimme ja ajaudumme suurvaltojen etupiireihin.

Hyvät keskustalaiset,

Jos joku kysyy, mitä merkitystä puoluekirjalla on ulkopoliitikassa, annoin vastauksen äsken. Keskustalla on oma ulkopoliittinen linja ja ääni. Sen äänen pitää kuulua ja ylisukupolvisten, yhteistyötä korostavien ja rauhaa ajavien arvojen antaa näkyä.

Hyvät ystävät,

Turvallisuuden asia on meidän. Näin on myös sisäisen turvallisuuden osalta. Kun tulin nimetyksi keskustan presidenttiehdokkaaksi reilu vuosi sitten kesällä, nimesin neljä pilaria, joista katson Suomen turvallisen tulevaisuuden rakentuvan. Äsken mainittujen viisaan ulkopoliitiikan ja uskottavan puolustuksen ohella tarvitsemme itsellistä taloutta ja eheää yhteiskuntaa.

Itsellisellä taloudella tarkoitan sitä, että taloutemme on kestäväällä pohjalla, eikä riippuvainen minkään muun maan hyväntahtoisuudesta. Tässä olemme jo edenneet: Suomi nousee Keskustan johdolla monen vuoden alamäen jälkeen.

Kunnossa oleva talous on myös ylisukupolvinen kunniakysymys. Emme halua jättää luontoakaan seuraaville sukupolville huonossa kunnossa – emme saa tehdä sitä taloudenkaan kanssa. Kestävän talouden ytimessä on riittävä omavaraisuus. Ruoka- ja energiaturvasta huolehtiminen on meille elintärkeää. Tämä kytkeytyy myös siihen, ettemme säätele itseämme hengiltä, vaan kotimaisella tuotannolla on realistiset edellytykset.

Metsäpolitiikkamme kaipaa järjen ääntä. Metsien hoito on osa metsien suojelua. Ilman metsien uudistamista, uusia istutuksia, metsänhoitoa tai geeniteknologiaa ei meillä ole hyvävointisia, kasvavia metsiä, jotka toimivat hiilinieluinä. Nykyisin metsät kasvavat lähes kolminkertaisesti 1920-lukuun ja kaksinkertaisesti 1950-lukuun verrattuna. Tätä muutosta ei olisi tullut ilman metsäalan ja metsänomistajien pitkäjänteistä työtä ja taloudellisia panoksia.

Ruokaomavaraisuudesta olen puhunut paljon. Todettakoon, että nälkää näkevien määrä on taas lähtenyt maailmalla nousuun, minkä pitää laittaa meidänkin hälytyskellot soittamaan ruokaturvasta huolehtimiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Meidän ei tarvitse mennä edes 1800-luvun nälkävuosiin, kun haluamme varoittavan esimerkin ruokaomavaraisuuden puutteesta. Syksyllä 1941 Suomi anoi Saksalta 20 000 tonnia ruista ruokapulaan. Päätöstä ei saatu. Seurauksena Mannerheim joutui anomaan ruista samalla, kun kävi poliittisesti ja sotilaallisesti vaikeassa tilanteessa neuvotteluja Suomelle vastenmielisestä sotilasoperaatiosta Saksan avuksi. Lopulta Suomi sai 15 000 tonnia ruista yhteistyöhön suostuttuaan. Samanlaiseen tilanteeseen emme saa koskaan enää joutua.

Olen halunnut avata keskustelua myös kyberomavaraisuuden kehittämisestä. Siis siitä, etteivät yhteiskunnan kriittisimmissä kohteissa käytetyt tietoverkkoihin kytkeytyvät laitteet ja ohjelmistot olisi muiden hallittavissa kriisin olosuhteissa.

Kannatan, että uhka- ja riskianalyysin perusteella Suomessa arvioitaisiin ne kohteet, jotka turvallisuuden ja kriittisen infrastruktuurin osalta tarvitsevat omissa käsissä olevaa tietotekniikkaa.

Hyvät ystävät,

Eheyden asia on meidän. Turvallinen, menestyvä ja hyvinvoiva Suomi rakentuu koko Suomen ja kaikkien suomalaisten voimin. Suomen asia on meidän – me kaikki vastaamme siitä. Eivät vain kaupungit, eivät vain kantasuomalaiset, eivät vain rikkaat, eivät vain duunarit, eivät vain korkeasti koulutetut, eivät vain liberaalit. Nykyisestä keskustelutavasta on vaikea tunnistaa sitä kansaa, jota on tavattu kutsua nöyräksi, vaatimattomaksi ja työteliääksi. Sosiaalisessa mediassa törmää vähän väliä uhoon, jonka mukaan yhden viiteryhmä elättää koko Suomea, toisen elämänäntyyli on ainoa oikea.

Ajallemme on leimallista jakautua identiteetin perusteella porukoihin, eräänlaisiin kupliin. Samanmielisten ryhmytymistä on tapahtunut kaiketi aina, mutta tämän päivän jakolinjat ovat sillä tavalla armottomampia

vuosikymmeniin, että niiden keskinäisiä välejä kuvaa keskustelemattomuus, piikikäs väärinymmärrys ja omien tulkintojen sekä arvojen ylivertaisuuden korostaminen. Osa ryhmistä hakee päälle puhumisen oikeutuksen omien arvojensa ylivertaisuudesta, toinen joukko katkeruudesta ja totuuden kyseenalaistamisesta. Mihin tämä kaikki johtaa, jos vastakkainasettelu vain jatkuu ja katkeruuden kierre syvenee?

Me olemme olleet aina yksituumainen kansa. Jos pieni maamme ei olisi löytänyt nöyryyttä jatkaa yhdessä samaan suuntaan ja elämään sovussa keskenään, emme olisi kahden viikon päästä juhlistamassa 100-vuotista itsenäisyyttämme. Liimamme on ollut sivistys ja keskinäinen kunnioitus. Minä en ainakaan voi seurata sivusta niiden rapautumista ja korvautumista itsekkyydellä ja toistemme halveksunnalla tekemättä mitään. Eikä tässä ole kyse muutaman prosentin koulutusleikkauksista, joita useampi hallitus peräkkäin on joutunut toteuttamaan. On kyse syvyydeltään aivan toisen mittaluokan henkisestä eriytymisestä, josta voidaan päästä eteenpäin vain kohtaamalla toinen ihminen ja keskustelemalla.

Yksituumaisuudesta huolimatta emme ole yksiarvoinen kansa. Eikä siihen tule pyrkiäkään. Moniarvoisuuden tulee kuitenkin olla todellista. Avarakatseisuuden mitta on se, kuinka kaksi eri tavalla ajattelevaa kykenevät ymmärtämään toisiaan.

Keskustan historiallinen rooli on ollut sovinnon rakentajan rooli. Puolueemme on myös historian eri vaiheissa kyennyt yhteen sovittamaan parhaiten erilaiset näkemykset toteutuskelpoiseksi ohjelmaksi. Kun katsoo vuosien 1917–1919 ratkaisuvaiheita, nousee sieltä puolueemme ainoana, joka koko tuon vaarallisen ajanjakson kykeni johdonmukaisesti toimimaan oikeiden asioiden – aidon itsenäisyyden, kansallisen sovinnon ja tasavaltaisen hallitusmuodon – puolesta. Haimme eri vaiheissa enemmistöä milloin vasemmiston, milloin oikeiston ja sitten taas vasemmiston kanssa. Johdimme maamme tällä valtioviisaalla toiminnalla tunnustetuksi itsenäiseksi maaksi. Ja samoja esimerkkejä löytyy historiamme kaikilta vuosikymmeniltä – myös tästä hetkestä, jolloin raskas tehtävämme on ollut tasapainottaa julkinen talous ja saada työn ja yrittämisen rattaat taas liikkeelle.

Lopuksi hyvät ystävät,

Me tarvitsemme presidentin, joka saa meidät toimimaan yhtenäisyyden, eheyden ja totuuden puolesta niin kotimaassa kuin maailmalla.

Uskon, että tässä ajassa on lopulta kysyntää valtion päämiehelle, joka on valmis näyttämään isoa suuntaa – päälinjaa keskustelussa, jota nyt usein leimaa saivartelu ja lyhyen hetken peukutusten haku. Yhteisen suunnan valitseminen on näiden presidentinvaalien pääkysymys.

Näillä sanoilla toivotan teidät kaikki tervetulleeksi tekemään yhdessä kampanjaamme. Suomen asia on meidän kaikkien.